

Kom gauw binnen!

Voorganger: Ds. Heleen Weimar
Regenboogkerk Hilversum

Schriftlezing Oude Testament: Jesaja 25: 6-9

Schriftlezing Evangelie: Lucas 13: 22-30

De smalle deur,
Lucas 13: 24

Inleiding

Gods nieuwe wereld, waar gerechtigheid heerst, wordt door Jezus voorgesteld als een huis waar het feest is. “Kom gauw binnen”, zegt Jezus. Dat klinkt als een hartelijke uitnodiging en dat is het ook. Maar er klinkt ook iets dringends in. Wacht niet te lang, want de deur blijft niet eindelijk open staan. Dat gevoel van urgentie is herkenbaar voor ons. Er komt een moment dat het te laat is om dingen recht te zetten of ten goede te keren.

Prediking

Gemeente van Jezus Christus,

Het komt goed. Dat is het basisvertrouwen dat heel de bijbel door aanwezig is. Het kómt goed. Hoe het goed zal komen, en wanneer, en op welke schaal, en wie er een aandeel in zal hebben, daarover lopen de verwachtingen in de bijbel sterk uiteen.

De beelden en benamingen die gebruikt worden om dat goed-komen uit te drukken, variëren eveneens. Er wordt gesproken (om de belangrijkste voorstellingen te noemen) van binnengaan in het beloofde land, er wordt gesproken van terugkeer uit de ballingschap, in vrede zitten onder je eigen wijnstok en vijgenboom, deel hebben aan het koninkrijk van God – ‘Gods nieuwe wereld’ vertaalt de bijbel in gewone taal – en er is sprake van de schepping van een nieuwe hemel en een nieuwe aarde.

Uit al die verschillende voorstellingen blijkt:

Het is iets van de toekomst, maar nu kan het ook al voorkomen dat dingen worden goedgeemaakt, recht gezet, heel gemaakt.

Het is iets waar God de hand in heeft, maar niet zonder het concrete handelen van mensen.

Het is iets wat heel de aarde aangaat, heel de schepping, alle levende en levenloze natuur, maar het aandeel van ieder levend wezen, elk afzonderlijk individu doet er alles toe, is onmisbaar. (Wie één mens redt, redt de hele wereld.)

In het kader van het nadenken over dit goedkomen ooit en het vertrouwen hierop, wordt aan Jezus de vraag gesteld: ‘Heer, zijn er maar weinigen die worden gered?’

‘Gered worden’ – daarvan was ook sprake in Jesaja’s profetie die we lazen, over het feestmaal op de berg voor alle volken. Degenen die deel mogen nemen aan het feestmaal, uiten hun dankbaarheid met de woorden:

‘Hij is onze God!

Hij was onze hoop! Hij zou ons redden.

Hij is de HEER, Hij was onze hoop.

Juich en wees blij: Hij heeft ons gered.’ (Jesaja 25,9)

En nu is de vraag die gesteld wordt: zullen het er maar weinig zijn, die dat kunnen zeggen: Hij heeft ons gered? Misschien verwachtte de vragensteller een bevestigend antwoord van Jezus: 'Ja, dat is maar voor heel weinig mensen weggelegd.' Of wellicht hoopte de vragensteller eerder op een heel ander antwoord: 'Uiteindelijk is iedereen welkom.' Uit de vraag zelf kunnen we dat niet opmaken. De vraag klinkt tijdens één van de vele leergesprekken die Jezus voerde onderweg naar Jeruzalem. Dat staat aan het begin van het gedeelte dat we lezen:

'Op weg naar Jeruzalem trok Jezus verder langs steden en dorpen,
terwijl Hij onderricht gaf.' (Lucas 13,22)

Veel van dat onderricht, veel van die leergesprekken gaan over het koninkrijk van God.

Net zoals vaak gebeurt, geeft Jezus geen rechtstreeks antwoord aan de steller van de vraag, geen ja of nee. Maar hij verschuift met zijn reactie de aandacht van gered worden (dat wat je overkomt) naar wat je zelf kunt dóen om ook die vreugde van dat feestmaal te mogen beleven. 'Doe alle moeite' zegt Jezus, 'om door de smalle deur naar binnen te gaan.'

Binnengaan. Het gaat dus om gaan, om onze levenswandel. Het gaat er Jezus om, of wij op onze levensweg de leefregels van God proberen te volgen, goed maken, recht doen, vrede stichten waar dat maar mogelijk is. Het gaat erom dat wij mensen van de Weg worden en wandelen in het spoor van Jezus. Dan zullen er tenminste onderwég momenten zijn die we ervaren als de hemel op aarde, glimpjes van het koninkrijk van God.

Het gaat Jezus, denk ik, niet om de tegenstelling tussen veel of weinig (of er veel of weinig worden gered), en ook niet om de tegenstelling tussen straf (voor straf niet gered worden) of beloning (wel gered worden), maar om de tegenstelling tussen gaan (richting de deur van het koninkrijk van God) en blijven staan, van een afstandje blijven staan kijken.

Dat blijkt wel uit de gelijkenis-achtige situatie die Jezus vervolgens schetst. Het lijkt erop, dat Jezus met de heer des huizes zichzelf bedoelt. 'Kom gauw binnen!' Zo heeft Jezus diverse malen mensen hartelijk uitgenodigd om mee te gaan doen in de beweging van het koninkrijk van God. 'Volg mij!' tegen Levi. 'Kom uit de boom!' tegen Zacheüs. 'Keer je om en ga met mij mee!' tegen vele anderen.

'Kom gauw binnen!' Dat klinkt hartelijk – en dat is het ook – maar het klinkt ook dringend. Want op een keer gaat de deur dicht. Degenen die te laat zijn, degenen die op de deur staan te kloppen, maar er niet meer in mogen, dat zijn degenen die van een afstandje stonden te kijken, maar niet mee gingen doen. Ze zagen Jezus wel eten en praten met anderen, ze zagen hem wel onderricht geven en leergesprekken voeren, maar ze deden er zelf niet aan mee.

De urgentie die uit Jezus' woorden klinkt: 'Doe álle moeite om door de smalle deur te gaan, kom gáuw binnen', die herkennen we in onze tijd en in onze levens. Voor sommige situaties is het bijna te laat om ze nog goed te maken. Dat kan gelden in de relationele sfeer. Het goedmaken met iemand, dat kun je niet eindeloos uitstellen. Een keer is het te laat. Het geldt ook voor veel van de crises die zich in deze tijd voordoen, de stikstofcrisis, de klimaatcrisis, de vluchtelingen crisis, de kinderen die onherroepelijk uit huis geplaatst zijn ten gevolge van de toeslagenaffaire.

In het televisieprogramma Zomergasten sprak Lieke Marsman, onze dichter des vaderlands, over 'vertraagtaal'. Vertraagtaal, dat zijn lege teksten waarmee de overheid de schijn wekt ergens hard aan te werken, maar waarmee welbewust noodzakelijk ingrijpen zo lang mogelijk wordt uitgesteld. De overheid bezigt vertraagtaal, maar wij doen dat persoonlijk ook, wanneer we eindeloos blijven dralen om een eerste stap te zetten en dat met redematies verhullen of vergoelijken.

Vertraagtaal verhult apert onrecht. Met vertraagtaal worden oplossingen en verbeteringen getraineed. Vertraagtaal verhindert dat er recht wordt gedaan aan mensen, dat er gerechtigheid geschiedt. Degenen die buiten staan, voor een dichte deur, worden daarom 'onrecht plegers' genoemd door de heer des huizes (alias Jezus). Niets doen kan betekenen: onrecht doen. De buitenstaanders knarsetanden van woede op zichzelf. Ze hadden erbij kunnen zijn, bij het feestmaal, als ze niet zo eindeloos lang waren blijven staan. Ze hebben zichzelf buitengesloten.

De beweging van het koninkrijk van God is van zichzelf absoluut niet exclusief. Het is geen exclusieve club van geredde mensen die anderen buitensluit. Het is juist een bijzonder inclusieve beweging. Jesaja heeft het over een feestmaal voor alle volken. En volgens Jezus komen de mensen uit alle windstreken.

'Uit het oosten en uit het westen
en uit het noorden en het zuiden zullen ze komen,
en ze zullen aanliggen bij het feestmaal
in het koninkrijk van God.' (Lucas 13,29)

De beweging van het koninkrijk van God is dus juist inclusief en ook nog eens niet-hiërarchisch. Er kan daarin geen sprake zijn van oude adel of van eerstgeboorterecht. Juist betrekkelijke nieuwkomers kunnen een leidende rol gaan spelen, juist wie op het nippertje aan komt rennen kan als eerste spreekrecht krijgen.

'Er zijn laatsten die de eersten zullen zijn
en eersten die de laatsten zullen zijn.' (Lucas 13,30)

Het is een inclusieve en niet-hiërarchische beweging. En een derde kenmerk van deze beweging is, dat je er wordt gekend. 'Ik ken jullie niet' zegt de heer des huizes (alias Jezus) tegen de buitenstaanders. Maar wie binnen zijn gekomen, door de smalle deur, worden wel gekend.

'Kennen' is in de bijbel een bijzonder begrip. Iemand kennen houdt in de bijbel veel meer in dan weten wie iemand is, informatie hebben over iemand. Iemand kennen is in de bijbel: met iemand omgaan. Dingen samendoen. Mee oplopen met iemand. In Psalm 1 wordt gezegd dat God de weg van de rechtvaardigen kent. Dat betekent niet dat God weet waar de rechtvaardigen zich bevinden, maar dat God met hen oploopt, met hen verkeert. Het is een gezamenlijk wandelen.

De beweging van het koninkrijk van God kent vele wegen. En vele wandelaars op die wegen, de eeuwen door. Al die wegen lopen uit op de smalle deur waarvan Jezus spreekt.

Wat is het toch voor een deur? Het zou de deur (of poort) kunnen zijn, die wordt bezongen in Psalm 118:

'Dit is de poort die leidt naar de Heer,
hier gaan de rechtvaardigen binnen.
Ik wil U loven, God, omdat U antwoordde
en mij redding bracht.' (Psalm 118,20-21)

Wie het recht liefhebben, wie proberen om dingen goed te maken, recht te zetten, eerlijk te verdelen, waar dat kan, wie hongeren en dorsten naar de gerechtigheid – hun wegen lopen uit op de smalle deur.

'Kom gauw binnen!' zegt Jezus ons. Het is een even hartelijke als dringende uitnodiging.

Amen